

TYÖVÄENDEMOKRATIA JA PORVARILLINEN DEMOKRATIA

Kysymys sosialidemokratian eli työväendemokratian suhteesta porvarilliseen demokratiaan on vanha ja samaan aikaan ikuisesti uusi kysymys. Se on vanha, sillä se on asetettu jo niinä aikoina, jolloin sosialidemokratia muodostui. Sen teoreettiset perusteet on jo selitetty marxilaisen kirjallisuuden varhaisimmissa teoksissa — „Kommunistisessa manifestissa” ja „Pääomassa”. Se on ikuisesti uusi, sillä jokainen askel jokaisen kapitalistisen maan kehityksessä antaa porvarillisen demokratian erilaisten vivahteiden ja sosialistisessa liikkeessä olevien erilaisten suuntien erikoisen, omaperäisen yhdistelmän.

Meillä Venäjälläkin tämä vanha kysymys on tullut erittäin uudeksi tällä hetkellä. Päästäksemme paremmin selville nykyisestä kysymyksenasettelusta aloitamme pienehköstä historiallisesta katsauksesta. Venäjän vanha vallankumouksellinen narodnikkilaisuus oli utopistisella, puolianarkistisella katsantokannalla. Kyläyhteisötalonpoikaa pidettiin valmiina sosialistina. Venäjän sivistyneiden yhteiskuntapiirien liberalismiin takaa nähtiin selvästi Venäjän porvariston pyyteet. Taistelu poliittisen vapauden puolesta hylättiin, koska se katsottiin taisteluksi porvaristolle edullisten laitosten puolesta. Narodnajavoljalaiset ottivat askeleen eteenpäin siirtymällä poliittiseen taisteluun, mutta heidän ei onnistunut yhdistää sitä sosialismin kanssa. Selvästi sosialistinen kysymyksenasettelu tuli jopa hämätyksi, kun heikkenevää uskoa yhteisömme sosialistisuuteen alettiin uusia herra V. V:n²⁵ hengessä luoduilla teorioilla Venäjän demokraattisen intelligenssin ei-luokka-, ei-porvarillisesta luonteesta. Tästä sai alkunsa se, että narodnikkilaisuus, joka aikaisemmin oli ehdottomasti kieltänyt porva-

rillisen liberalismiin, alkoi vähitellen sulautua tuon viimeksi mainitun kanssa yhdeksi liberaalis-narodnikkilaiseksi suunnaksi. Venäjän intelligenttiliikkeen — alkaen kaikkein maltillisimmasta, kulttuurillisesta, ja päätyen kaikkein äärimmäisimpään, vallankumouksellis-terroristiseen — porvarillis-demokraattinen olemus alkoi tulla yhä enemmän esille samanaikaisesti proletaarisen ideologian (sosialidemokratian) ja työväen joukkoliikkeen ilmaantumisen ja kehittymisen kanssa. Mutta tämän viimeksi mainitun kasvua seurasi kahtiajakaantuminen sosialidemokraattien keskuudessa. Selvinä tulivat esille sosialidemokratian vallankumouksellinen ja opportunistinen siipi, joista ensin mainittu ilmensi liikkeemme proletaarisia ja jälkimmäinen sen intelligenttisiä pyrkimyksiä. Pian legaalinen marxilaisuus osoittautui todellisuudessa „marxilaisuuden heijastumiseksi porvarillisessa kirjallisuudessa”²⁶, ja bernsteiniläisen opportunistin²⁷ kautta se joutui suoraa tietä liberalismiin. Toisaalta ekonomistit sosialidemokratiassa viehättyivät puolianarkistiseen puhtaan työväenliikkeen konseptioon, pitivät porvarillisen opposition tukemista sosialistien taholta luokkakatsantokannan pettämisenä, julistivat, että porvarillinen demokratia Venäjällä on fantomi*. Toisaalta, toista vivahdetta edustavat ekonomistit, ollen viehättyneitä siihen samaan puhtaaseen työväenliikkeeseen, moittivat vallankumouksellisia sosialidemokraatteja sen itsevaltiutta vastaan käyttävän yhteiskunnallisen taistelun ignoroimisesta, jota meidän liberaalimme, zemstvomiehemme ja kulttuurikkomme käyvät**.

Vanha „Iskra” osoitti porvarillisen demokratian alkeiden olemassaolon Venäjällä jo silloin, kun monet eivät niitä nähneet. Se vaati tuon demokratian tukemista proletariaatin taholta (ks. „Iskraa” № 2 ylioppilasliikkeen tukemisesta***, № 8 illegaalista zemstvo-edustajakokouksesta, № 16 liberaalisista aatelismarsalkoista****, № 18***** kuohunnasta zemstvossa***** y.m.). Se tähdensi jatkuvasti

* Ks. rabotshejedelolaista kirjasta „Kaksi edustajakokousta” (s. 32), joka on suunnattu „Iskraa” vastaan.

** Ks. „Rabotshaja Myslin” erillistä liitettä, syyskuu, 1899.

*** Ks. Teokset, 4. osa, ss. 397—402. *Toim.*

**** Ks. Teokset, 5. osa, ss. 328—334. *Toim.*

***** Ks. Teokset, 6. osa, ss. 134—142. *Toim.*

***** Käytän hyväkseni tilaisuutta lausuakseni vilpittömän kiitollisuuteni Staroverille ja Plehanoville, jotka ovat aloittaneet erittäin hyödyllisen työn — vanhassa „Iskrassa” allekirjoituksitta julkaistujen artikkelien kirjoittajien

liberaalisen ja radikaalisen liikkeen porvarillista luokkaluonnetta ja sanoi kieroilevia osvobozhdenijelaisia tarkoittaen: „Olisi jo aika käsittää se yksinkertainen totuus, että todellista (eikä sanallista) yhteisyyttä taistelussa yhteistä vihollista vastaan ei turvata politikoinnilla, ei sillä, mitä edesmennyt Stepnjak kerran nimitti itsensälyhentämiseksi ja itsensäkätkemiseksi, ei diplomaattisen keskinäisen tunnustamisen ehdollisella vilpillä,— vaan todellisella osallistumisella taisteluun, todellisella taistelun yhtenäisyydellä. Kun saksalaisilla sosialidemokraateilla taistelu sotilaallis-poliisilaista ja feodaalis-klerikaalista taantumusta vastaan todella tuli yhteiseksi jonkin todellisen, tiettyyn kansanluokkaan (esim. liberaaliseen porvaristoon) nojautuvan puolueen taistelun kanssa, niin silloin toimintojen yhteisyys järjestyi ilman keskinäistä tunnustamista koskevaa fraasikeikailua” (№ 26 *).

Tämä vanhan „Iskran” esittämä kysymyksenasettelu johdattaa meidät välittömästi nykyisiin kiistoihin sosialidemokraattien suhtautumisesta liberaaleihin. Kuten tiedetään, nämä kiistat alkoivat jo toisessa edustajakokouksessa, joka hyväksyi kaksi — enemmistön katsantokantaa (Plehanovin päätöslauselma) ja vähemmistön katsantokantaa (Staroverin ²⁸ päätöslauselma) vastaava — päätöslauselmaa. Ensimmäinen päätöslauselma osoittaa tarkasti liberalismiin luokkaluonteen porvariston liikkeenä ja asettaa ensi sijalle tehtävän — on selitettävä proletariaatille tärkeimmän liberaalisen suunnan (osvobozhdenijelaisuuden) vallankumousvastainen ja proletariaattivastainen luonne. Tunnustaesseen porvarillisen demokratian tukemisen proletariaatin taholta välttämättömäksi tämä päätöslauselma ei lankea politikoivaan keskinäiseen tunnustamiseen, vaan vanhan „Iskran” hengessä rajoittaa kysymyksen taistelun yhteisyyteen: „mikäli porvaristo *taistelussaan* tsarismia vastaan on vallankumouksellista tahi vain oppositiossa olevaa”, *sikäli* sosialidemokraattien „tulee tukea” sitä.

Staroverin päätöslauselma sitävastoin ei esitä liberalismiin ja demokratismin luokka-analyysia. Se on täynnä hyviä aikomuksia, se keksii mahdollisimman tiukkoja ja

paljastamisen. Tolvokaamme heldän saattavan tämän työn päätökseen — siitä tulee mitä kuvaavinta aineistoa sen käänteeseen arvioimiseksi, jonka uusi „Iskra” on tehnyt rabotshejedelolaisuuteen.

* Ks. Teokset, 6. osa, ss. 243—244. Toim.

hyviä, mutta valitettavasti — kuviteltuja, *sanallisia* sopimuksen ehtoja: liberaalien tahi demokraattien pitää *julistaa* sitä ja sitä, heidän ei saa esittää niitä ja niitä *vaatimuksia*, heidän on otettava *tunnukseksen* se ja se. Ikään kuin porvarillisen demokratian historia ei olisi kaikkialla varoitannut työläisiä lausuntoihin, vaatimuksiin ja tunnuksiin uskomisesta! Ikään kuin historia ei olisi näyttänyt meille satoja sellaisia esimerkkejä, jolloin porvarilliset demokraatit ovat esiintyneet ei ainoastaan täydellisen vapauden, vaan vieläpä tasa-arvoisuudenkin tunnuksin, sosialismin tunnuksin, lakkaamatta silti olemasta porvarillisia demokraatteja, ja aiheuttaneet siten vieläkin enemmän proletariaatin tietoisuuden „sumentamista"! Sosialidemokratian intelligenttisiipi haluaa taistella tätä sumentamista vastaan esittämällä porvarillisille demokraateille ehtoja sumentamista vastaan! Proletaarinen siipi taistelee analysoimalla demokratismen luokkasisällön. Intelligenttisiipi ajaa takaa sopimuksen sanallisia ehtoja. Proletaarinen vaatii taistelun todellista yhteisyyttä. Intelligenttisiipi keksiskelee sellaisen hyvän, kunnan porvariston mittapuuta, joka ansaitsee sopimuksen kanssaan. Proletaarinen ei odota porvaristolta mitään hyvyttä, vaan tukee kaikenlaista, vaikkapa kaikkein pahintakin porvaristoa — *sikäli, mikäli se teoissa taistelee tsarismia vastaan*. Intelligenttisiipi luisuu kaupanhieronnan kannalle: jos asetutte sosialidemokraattien ettekä sosialistivallankumouksellisten puolelle, niin silloin me suostumme tekemään sopimuksen yhteistä vihollista vastaan, mutta muuten emme. Proletaarinen siipi on tarkoituksenmukaisuuden kannalla: me tuemme teitä yksinomaan siitä riippuen, voimmeko siten antaa osuvammin edes jonkinlaisen iskun vihollisellemme.

Kaikki Staroverin päätöslauselman puutteet tulivat silminnähävästi esille heti, kun se joutui kosketuksiin todellisuuden kanssa. Tuona kosketuksena oli uuden „Iskran" toimituksen kuuluisa suunnitelma, „korkeinta tyyppiä olevan mobilisaation" suunnitelma, 77. numeron (johtava artikkeli: „Demokratia tienhaarassa") ja 78. numeron (Staroverin alakertakirjoitus) periaatteellisten päätelmien yhteydessä. Suunnitelmasta on jo ollut puhe Leninin kirjasessa, mutta päätelmiin tulee pysähtyä tässä.

Mainittujen uuden „Iskran" päätelmien perusajatuksena (eli oikeammin tärkeimpänä typeryytenä) on eronteko

zemstvomiesten ja porvarillisen demokratian välillä. Tämä eronteko kulkee punaisena lankana kummankin artikkelin läpi, ja tarkkaavainen lukija näkee, että termin porvarillinen demokratia asemesta ja sen rinnalla käytetään samanarvoisina termejä: demokratia, radikaalinen intelligenssi (sic!), syntyvä demokratia, intelligenttidemokratia. Uusi „Iskra” mainostaa sille luontaisella vaatimattomuudella tätä erontekoa suurenmoisena keksintönä, originellina konseptiona, „jota” Lenin paran „ei ole suotu käsittää”. Tämä eronteko punoutuu suoranaisesti siihen uuteen taistelumenetelmään, josta olemme saaneet niin paljon kuulla sekä Trotskilta että välittömästi „Iskran” toimitukselta,—nimittäin: zemstvoliberalismi muka „kelvannee siihen, että sitä suomittaisiin piikkiruoskalla”, mutta intelligenttidemokratia kelpaa sopimuksen tekoon meidän kanssamme. Demokratian on toimittava itsenäisesti itsenäisenä voimana. „Venäjän liberalismi, jolta on riistetty sen historiallisesti välttämätön osa, sen liikuntahermo (kuulkaa!), sen porvarillis-demokraattinen puoli, kelvannee siihen, että sitä suomittaisiin piikkiruoskalla”. Leniniläisessä „venäläisen liberalismiin” konseptiossa „ei ollut sijaa sellaisille yhteiskunta-aineksille, joihin sosialidemokratia demokratian etujoukkona olisi voinut milloinkaan (!) vaikuttaa”.

Sellainen on uusi teoria. Samoin kuin kaikki muutkin nykyisen „Iskran” uudet teoriat se on pelkkää sekasotkua. Ensinnäkin prioriteetin vaatiminen intelligenttidemokratian keksimisestä on perustelematonta ja naurettavaa. Toiseksi, on väärin tehdä eroa zemstvoliberalismin ja porvarillisen demokratian välillä. Kolmanneksi, käsitys, että intelligenssi voi tulla itsenäiseksi voimaksi, on virheellinen. Neljänneksi, väite, että zemstvoliberalismi (ilman „porvarillis-demokraattista” puolta) kelpaa vain suomittavaksi j.n.e., on epäoikeudenmukainen. Tarkastelemme kaikkia näitä kohtia.

Lenin ei muka ole ottanut huomioon intelligenttidemokratian ja kolmannen aineksen syntymistä.

Avaamme „Zarjan”²⁹ № 2—3 **. Otamme sen saman „Katsauksen maan sisäisiin asioihin”, jota siteerataan

* — sillä tavalla! *Toim.*

** Ks. Teokset, 5. osa, ss. 271—279. *Toim.*

Staroverin alakertakirjoituksessa. Luemme *kolmannen osaston otsikon*: „Kolmas aines”. Selailemme tätä osastoa ja luemme „zemstvoissa lääkäreinä, teknikkoina y.m.s. palvelvien lukumäärän ja vaikutuksen kasvusta”, „niskoittelevasta taloudellisesta kehityksestä, joka synnyttää intelligenttien tarvetta, joiden lukumäärä yhä kasvaa”, „näiden intelligenttien kiertämättömistä selkkauksista byrokratian ja hallintoherrojen kanssa”, „näiden selkkausten suorastaan epideemisestä luonteesta viime aikoina”, miten „sovittamattomassa ristiriidassa itsevaltius on yleensä intelligenttien intresseihin nähden”, luemme näiden ainesten *suoranaisesti kutsumisesta* sosialidemokratian „lipun alle”...

Mainiota, eikö totta? Vastakeksityn intelligenttidemokratian ja sen, että on välttämätöntä kutsua se sosialidemokratian lipun alle, onkin „keksinyt” pahanilkinen Lenin jo *kolme vuotta sitten!*

Silloin ei tietenkään vielä oltu keksitty zemstvomiesten ja porvarillisen demokratian vastakkainasettamista. Mutta tämä vastakkainasettaminen on yhtä viisasta, kuin jos me sanoisimme: Moskovan lääni ja Venäjän keisarikunnan alue. Sensuszemstvomiehet ja aatelismarsalkat ovat *demokraatteja*, mikäli he esiintyvät itsevaltiutta ja maaorjuutta vastaan. Heidän demokratisminsa on rajoitettua, suppeata ja epäjohdonmukaista, samoin kuin on rajoitettua, suppeata ja epäjohdonmukaista eri asteilla kaikenlainen porvarillinen demokratismi kokonaisuudessaan. „Iskran” 77. numeron pääkirjoitus erittelee meikäläistä liberalismia jakaen sen ryhmiin: 1) maaorjanomistaja-tilanherrat; 2) liberaalitalanherrat; 3) liberaalinen intelligenssi, joka kannattaa sensuserustuslakia, ja 4) äärimmäinen vasemmisto — demokraattinen intelligenssi. Tämä analyysi on epätäydellinen ja sekava, sillä intelligenssin jako sekoitetaan eri luokkien ja ryhmien jaon kanssa, joiden etuja intelligenssi ilmentää. Paitsi laajan tilanherrakerroksen etuja Venäjän porvarillisen demokratismi heijastaa kauppiaiden ja teollisuudenharjoittajain joukon, etupäässä keskinkertaisten ja pienten, etuja sekä myöskin (mikä on erittäin tärkeätä) isäntien ja pikkuisäntien joukon etuja talonpoikaiston keskuudessa. Tämän Venäjän porvarillisen demokratian laajimman kerroksen sivuuttaminen on ensimmäinen aukko „Iskran” analyysissa. Toinen aukko on se, kun unohdetaan, että Venäjän demokraattinen intelligenssi jakaantuu poliittisen

kantansa puolesta ei sattumalta, vaan pakosta kolmeksi suunnaksi: osvobozhdenijelaiseen, sosialistivallankumoukselliseen ja sosialidemokraattiseen. Kaikilla näillä suunnilla on takanaan pitkä historiansa ja jokainen niistä ilmentää (niin tarkasti kuin itsevaltiudellisessa valtiossa on mahdollista) porvarillisen demokratian maltillisten ja vallankumouksellisten ideologioiden katsantokantaa ja proletariaatin katsantokantaa. Mikään ei ole kummallisempaa kuin uuden „Iskran” viaton toivomus: „demokratian on toimittava itsenäisenä voimana”, ja siinä samassa demokratia samaistetaan radikaalisen intelligenssin kanssa! Uusi „Iskra” on unohtanut, että radikaalinen intelligenssi eli intelligentti-demokratia, josta on tullut „itsenäinen voima”, — *se onkin meidän „socialistivallankumouksellisten puolue”!* Muuta „äärimmäistä vasemmistoa” meidän demokraattisella intelligenssillämme ei ole voinut ollakaan. Mutta onhan itsestään selvää, että tällaisen intelligenssin itsenäisestä voimasta voidaan puhua vain sanan ironisessa tahi vain pommimiesmerkityksessä. Kun seistään porvarillisen demokratian asenteissa ja siirrytään vasemmalle „Osvobozhdenijesta”, niin se merkitsee siirtymistä sosialistivallankumouksellisia kohti eikä mihinkään muualle.

Lopuksi, vieläkin vähemmän kestää arvostelua uuden „Iskran” viimeinen uusi keksintö, nimittäin se, että „liberalismi ilman porvarillis-demokraattista puolta” kelvannee siihen, että sitä suomitaan piikkiruoskalla, että „hegemonia-aate on viisainta heittää yli laidan”, ellei ole muita kenen puoleen kääntyä kuin zemstvomiehet. Kaikenlainen liberalismi kelpaa siihen, että sosialidemokratia tukee sitä juuri sikäli, mikäli se teoissa esiintyy taistelijana itsevaltiutta vastaan. Juuri siinä, että ainoa loppuun saakka johdonmukainen demokraatti, s.o. proletariaatti, antaa tämän tuen kaikille epäjohdonmukaisille (s.o. porvarillisille) demokraateille, toteutuukin hegemonia-aate. Vain hegemonian pikkuporvarillisen, kaupustelijamaisen käsityksen mukaan sen olemuksena ovat sopimukset, keskinäinen tunnustaminen, suusanalliset ehdot. Proletaariselta näkökannalta katsoen hegemonia sodassa kuuluu sille, joka taistelee kaikkein tarmokkaimmin, joka käyttää hyväkseen jokaisen tilaisuuden antaakseen iskun viholliselle, jolla teot eivät eroa sanoista ja joka sen vuoksi on demokratian

aatteellinen johtaja, joka arvostelee kaikkea puolinaisuutta *. Uusi „Iskra” erehtyy pahasti ajatellessaan, että puolinaisuus on porvarillisen demokratian moraalinen eikä poliittis-taloudellinen ominaisuus, ajatellessaan, että voidaan ja täytyy löytää sellainen puolinaisuuden mitta, jonka *alapuolella* liberalismi ansaitsee vain piikkiruoskaa ja jonka *yläpuolella* se ansaitsee sopimuksen teon. Tämä juuri merkitseekin „sallittavan halpamaisuuden mitan määrittelmistä edeltäpäin”. Tosiaankin, syventykääpä miettimään seuraavia sanoja: kun sopimuksen teon ehdoksi oppositioryhmiä kanssa asetetaan se, että niiden tulee tunnustaa yleinen, yhtäläinen ja välitön äänioikeus ja salainen äänestys, niin se merkitsee, että „niille esitetään niiden oman vaatimuksen sellainen reagenssi, jota ei voida torjua, demokratismiin lakmuspaperi, ja pannaan niiden poliittisen laskelmoinnin vaakalaudalle koko proletaarisen avun arvo” (№ 78). Miten kauniisti tämä onkaan kirjoitettu! ja miten kovin tekisi mieli sanoa näiden kauniiden sanojen kirjoittajalle, Staroverille: ystäväiseni, Arkadi Nikolajevitsh, älä puhu kauniisti! Herra Struve torjui yhdellä kynän piirroilla Staroverin torjumattoman reagenssin, kun hän kirjoitti „Osvobozhdenije-liiton” ohjelmaan yleisen äänioikeuden vaatimuksen. Ja tuo samainen Struve on jo monasti näytännyt meille teoissa, että kaikki nuo ohjelmat ovat liberaaleille vain paperia, ei lakmuspaperia, vaan tavallista paperia, sillä porvarillinen demokraatti voi aivan hyvin kirjoittaa tänään yhtä ja huomenna toista. Tämä ominaisuus on luontainen jopa monille sosialidemokratiaankin siirtyville porvarillisille intelligenteille. Eurooppalaisen ja venäläisen liberalismien koko historia antaa satoja esimerkkejä siitä, että sanat ja teot eroavat toisistaan, ja juuri tämän vuoksi Staroverin yritys keksiä torjumattomia paperireagensseja on naiivi.

Tämä naiivi yritys johtaa Staroverin myös siihen suuremoiseen aatteeseen, että niiden porvareiden tukeminen taistelussa tsarismia vastaan, jotka eivät suostu yleiseen äänioikeuteen, merkitsee „yleisen äänioikeuden aatteen tyhjäksi tekemistä”! Ehkäpä Starover kirjoittaa meille vielä

* Huomautus tarkkanäköiselle uusiskralaiselle. Meille nähtävästi sanotaan, että proletariaatin tarmokas taistelu ilman mitään ehtoja johtaa siihen, että voiton hedelmät käyttää hyväkseen porvaristo. Me vastaamme kysymyksellä: mikä niuu kuin proletariaatin itsenäinen voima voi taata proletariaatin ehtojen täyttämisen?

yhden kauniin * alakertakirjoituksen, jossa todistelee, että tukemalla monarkisteja niiden taistelussa itsevaltiutta vastaan me teemme tyhjäksi tasavalta-„aateen”? Siinähan se onnettomuus onkin, että Staroverin ajatukset pyörivät auttamattomasti ehtojen, tunnusten, vaatimusten ja julki-lausumien puitteissa ja jättävät ottamatta huomioon ainoan reaalisen kriteerin: tosiasiallisen taisteluun osallistumisen asteen. Käytännössä tästä on ehdottomasti seurauksena radikaalisen intelligenssin kaunisteleminen, intelligenssin, jonka kanssa „sopimukseen” meneminen julistetaan mahdolliseksi. Marxilaisuuden pilkkaksi intelligenssi julistetaan liberalismiin „liikuntahermoksi” (muttei kaunopuheiseksi palvelijaksi?). Ranskalaiset ja italialaiset radikaalit palkitaan sellaisten ihmisten arvonimellä, joille antidemokraattiset tai antiproletaariset vaatimukset ovat vieraita, vaikka jokainen tietää, että nämä radikaalit ovat lukemattomia kertoja kavaltaneet ohjelmansa ja sumentaneet proletaariatien tietoisuutta, vaikka „Iskran” saman numeron (№ 78) seuraavalta sivulta (7.) te voitte lukea, miten monarkistit ja tasavaltalaiset Italiassa olivat „yhtä mieltä taistelussa sosialismia vastaan”. Saratovin intelligenttien (saniteettiyhdistyksen) päätöslauselma koko kansan edustajien välttämättömästä osallistumisesta lainsäädäntään julistetaan „demokratian todelliseksi ääneksi (!!)” (№ 77). Käytännöllistä suunnitelmaa proletaarien osallistumisesta zemstvokamppailuun seuraa ohje „tietyn sopimuksen solmimisesta oppositioporvariston vasemman siiven edustajien kanssa” (kuuluisa sopimus siitä, ettei aiheuteta paniikki-maista kauhua). Leninin kysymykseen, mihin ovat joutuneet surullisenkuuluisat staroverilaiset sopimuksen ehdot, uuden „Iskran” toimitus vastasi:

* Vielä pienoinen näyte Arkadi Nikolajevitshimme proosasta: „Jokainen, ken on joutunut viime vuosina seuraamaan Venäjän yhteiskunnallista elämää, on epäilemättä tullut pakostakin huomaamaan voimakkaan demokraattisen pyrkimyksen perustuslaillisen vapauden kaunistelemattoman aatteen puoleen. Joka on puhdistettu kaikista ideologisista kerrostumista ja kaikista historiallisen menneisyyden jätteistä. Tämä pyrkimys on ollut tavallaan demokratian keskuudessa tapahtuneiden molekyylisten muutosten pitkäaikaisen prosessin, niiden demokratian ovidiuslaisten muodonvaihdosten realisoitumista, jotka kaleidoskooppisella kirjavuudellaan ovat täydellisesti saaneet osakseen monien toisiaan seuranneiden sukupolvien huomion ja mielenkiinnon kahden vuosikymmenen kuluessa”. Sääli, ettei tämä ole totta, sillä porvarillisen demokratian uusimmat filosofit (Bulgakov, Berdjajev, Novgorodtsev y.m. y.m. Ks. „Idealismin probleemeja” ja „Novyj Putj”) eivät puhdistu, vaan nimenomaan kaunistelevat vanasaatetta idealismilla. Sääli myös, että Staroverin, Trotskin ja Martovin kaikkien kaleidoskooppillisen kirjaviiden ovidiuslaisten muodonvaihdosten läpi kulkee puhdistettu pyrkimys fraasiin.

„Näiden ehtojen on oltava aina puolueen jäsenten muistissa, ja viimeksi mainitut tietäessään, millä ehdoilla puolue vain suostuukin menemään muodollisesti poliittisiin sopimuksiin demokraattisen puolueen kanssa, ovat yksityissopimuksissakin, joista kirjeessä on puhe, moraalisesti velvollisia tekemään tarkan eron porvarillisen opposition luotettujen edustajain — todellisten demokraattien ja liberaalisten kermankuorijain välillä” *.

Porras portaalta. Rinnan puolueen sopimuksen (Staroverin päätöslauselman mukaan ainoan sallittavan) kanssa ilmaantui yksityissopimuksia eri kaupungeissa. Rinnan muodollisten sopimusten kanssa ilmaantui moraalisia. „Ehtojen” ja niiden „moraalisen” velvoittavuuden sanallinen tunnustaminen osoittautui riittäväksi, jotta annettiin „luotetun” ja „todellisen demokraatin” nimi, vaikka jokainen lapsikin ymmärtää, että kymmenet ja sadat zemstvojaarittelijat tekevät vaikka minkälaisia suusanallisia ilmoituksia, vakuuttavat jopa radikaalin kunniasanallakin, että he ovat sosialisteja, kunhan vain saisivat sosialidemokraatit rauhoittumaan.

Ei, proletariaatti ei lähde tuohon tunnuksilla, ilmoituksilla ja sopimuksilla leikkimiseen. Proletariaatti ei unohda milloinkaan, että porvarilliset demokraatit eivät voi olla luotettavia demokraatteja. Proletariaatti tulee tukemaan porvarillista demokratiaa silloin ja sikäli, milloin ja mikäli se teoissa taistelee itsevaltiutta vastaan, eikä niiden sopimusten perusteella, joita sen kanssa tehdään siitä, ettei aiheuteta paniikkimaista kauhua, ei sen luotettavuuteen uskominen perusteella. Sellainen tukeminen on välttämätöntä proletariaatin itsenäisten yhteiskunnallis-vallankumouksellisten päämäärien saavuttamiseksi.

„Vperjod” № 3,
tammikuun 24 (11) pnä 1905

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

* Ks. toimituksen toista „Kirjettä puoluejärjestöille”, joka samoin on julkaistu konspiratiivisesti („vain puolueen jäsenille”), vaikkei siinä ole mitään konspiratiivista. On erittäin opettavaista verrata tätä koko toimituksen vastausta Plehanovin „konspiratiiviseen” kirjaseen: „Taktiikastamme liberaalisen porvariston tsarisminvastaisen taistelun suhteen” (Geneve, 1905. Kirje Keskuskomitealle. Vain Puolueen jäsenille). Toivottavasti vielä palaamme näihin kumpaankin tuotteeseen.